

batent, que retalla sobre les llambordes del rústich empedrat les siluetes de teuladas y cornises.

La part ombrívola del carrer té més requesta, y les comares a l'indret dels portals s'aplegen fent rodones, totes elles animades d'uns mateixos desitjos: volen fruhir la basarda del crim que ahir va succehir prop de la vila, reconstruhint les tenebroses escenes que *dévien passar* y que llur fantasia'ls pinta ab tons exagerats y detalls minuciosos; concrets llurs cares— que tot just si s'oviren endins del mocador del cap, —ab mirada encuriosida y gestos silenciosos, parlen, parlen, esmaperdudes entre la boyra del misteri y esperonades per la claror del sol, batent xafagós, preyant de borinors y frisament d'estiu.

—¿A l'amo?

—¿Dius que l'han trobat mort?

— Si filla, sí!

—Pobre senyor, ell que ja s'enfundava sempre ab aixó de les bruixes!...

—Y es clar, com qu'era mitj liró!...

—Així ho conta'l moço que avuy s'ha presentat a la Justicia.

—¿Y ha declarat?

—¿Cóm ho sabéu?

—¿Y qué ha dit, no se sab?

—Bé's corre...

—Que l'amo era boig tothóm ho sab.

—Aixó es lo que ha dit ell; y que ahir, cap allá al ferse llustre, quan el moço tornava de les feixes de tras-cantó y sobtat se li presentá l'amo, y *diu* que li va dir que'l mataria, perque sí, y *diu* que se'l guaytava sinistrament y ab les mans forfollant per les butxaques, y *diu* que va llucar que hi duya una pistola, y veyentse perdut li va ventar un cop de destrál, y *diu* que'l pobre boig va quedar estabornit.

—Ay, mare, que'm feu esborronar!... ¿Y qué més?

—Y *diu* que va agafarlo y que va arrocegarlo fins a dins de les quadres, y *diu* que va agafar com una por y li van venir uns surts, y va fugir camps a través, lluny, que ja era ben fosch...

—Y era ben jove l'amo!

—¿Que dihéu? Jove y vistosit. Refúm! Y que duya uns brillants que a pich de sol lluhien més!... Refúm!...

—Ab aquella barba y aquells *uys!*...

—Ay sí, no me'n parléu, potser els somnaria! A

vegades passava per aquí, y si m'ensopegava trafiquejant pel barri, me goytava, me goytava d'una lley de manera...

—¿Sí? ¿Y qué feya?

—Me goytava... y reya... y se'n anava...

—¿Y per qué ho feya aixó?

—Que dirá una! ¿Que no veus qu'era boig?

—Ay, sí, pobre!... —

Y de moment se paren les converses, y passa catxaçut, cap-baix, sense mirar a ningú ni apenes contestar al bon día que li donen les xerrayres, el metge de la vila. Du el bastó, l'etern company, en una mà, y en l'altra hi porta una caixa llustrosa, la de fer les *tomies*, com ha dit una vella saberuda.

—¿Li han fet *tomia* a l'amo?—diu una'altra; y s'arranja altra volta la conversa.

—¿Y per qué li han feta? ¿No saben de qué ha mort?—objecta la més preguntadora.

—L'heu vista aquella caixa? Donchs hi porta les escarpres y els martells y els xerrachs pera obrir les persones.

—Jo ho vaig veure una vegada. Refúm! Y'm va fer *cori-mori*.—

Un goç flach y esprimatxat, que vaguejava com sentint algún rastre, ab el cap baix ensuma, y segueix carrer amunt, y atrapa al metge y llepa ab fruhició la caixa d'autopsies...

El sol va fent sa vía; ell es l'únich que desfará aquells rotllos de comare qu'encara continúen...

—¿Y dihéu que os goytava?

—Ay, sí, qué dirá una!

—Era ben boig, ben boig!... —

M. FONTDEVILA Y CRUIXENT

LAUREA DALMAU

LA VEHINA

ACCIÓN DRAMÁTICA.

(Continuació.)

MATEU

Y lo pitxor de tot, es que tu t'ho buscas, pel teu capritxo! ¡Quina necessitat ne tens de perdre nits!